

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 289/2025
11.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Светлане Томић Јокић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 1. у вези члана 280. став 2. у вези става 1. Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Јовановића и браниоца окривљеног ББ, адвоката Миодрага Раданчића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Зајечару 14.К. 348/21 од 25.10.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 410/2024 од 28.11.2024. године, у седници већа одржаној дана 11.03.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Основног суда у Зајечару 14.К. 348/21 од 25.10.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 410/2024 од 28.11.2024. године и то браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Јовановића, у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, а браниоца окривљеног ББ, адвоката Миодрага Раданчића у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Јовановића **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару 14.К. 348/21 од 25.10.2023. године оглашени су кривим окривљени АА због кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 1. у вези члана 280. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, за које је осуђен на казну затвора у трајању од једне године и истовремено је одређено да ће се казна затвора извршити тако што ће је окривљени издржати у просторијама у којима станује уз примену електронског надзора, а која просторије окривљени не сме напуштати, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико једном у трајању преко шест часова или два

пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење кривичних санкција, и окривљени ББ због кривичног дела непредузимање мера заштите на раду из члана 169. став 1. Кривичног законика за које је осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци и истовремено је одређено да ће се иста извршити тако што ће је окривљени издржати у просторијама у којима станује уз примену електронског надзора, које просторије окривљени не сме напуштати осим у случајевима прописани законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању од шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење кривичних санкција. Истом пресудом одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву, на начин ближе одређен изреком првостепене пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 410/2024 од 28.11.2024. године, одбијене су као неосноване жалбе Основног јавног тужиоца у Зајечару, браниоца окривљеног АА, окривљеног ББ, браниоца окривљеног ББ и жалба пуномоћника оштећеног ВВ, а пресуда Основног суда у Зајечару 14.К. 348/21 од 25.10.2023. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости благовремено су поднели:

- бранилац окривљеног АА, адвокат Никола Јовановић, због повреде закона из члана 15., 420., 438. став 2. тачка 2). Законика о кривичном поступку, члана 288. став 1. и члана 280. став 2. Кривичног законика и члана 9. став 3. Закона о безбедности и здрављу на раду, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, и донесе пресуду којим ће „укинути у целини или делимично првостепену одлуку и одлуку донету у поступку по редовном правном леку или само одлуку донету у поступку по редовном правном леку и предмет врати на поновно суђење првостепеном суду или пак да преиначи у целини првостепену одлуку и одлуку донету у поступку по редовном правном леку или само одлуку донету у поступку по редовном правном леку“;

- бранилац окривљеног ББ, адвокат Миодраг Раданчић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) и члана 439. тачка 1)и 2) Законика о кривичном поступку са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе за дело које му је стављено на терет или да другостепену пресуду укине и списе предмета врати на поновно одлучивање.

Након што је примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених у у смислу члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), доставио Врховном јавном тужиоцу, Врховни суд је одржао седницу већа о којој, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није обавестио јавног тужиоца и браниоце окривљених, јер веће није нашло да би њихово присуство седници било од значаја за доношење одлуке.

На седници већа, Врховни суд је размотрио списе предмета са пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је по оцени навода изнетих у захтевима нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Јовановића је неоснован у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен, а захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Миодрага Раданчића је у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП неоснован.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Никола Јовановић у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да је побијаним пресудама учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП са образложењем да је суд прекорачио оптужбу на тај начин што је у образложењу пресуде, на страни 25. пасус 2. утврдио да је неспорна одговорност послодавца за предметно дело, али и одговорност радника, окривљеног АА.

Изнети наводи у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног су по оцени Врховног суда неосновани из следећих разлога:

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржано у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници.

Из цитиране законске одредбе произлази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела. Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа дела који је дат у оптужном акту додавањем нове радње извршења, односно веће криминалне воље окривљеног, на који начин се погоршава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

У конкретном случају, правноснажна пресуда се односи на исто лице – окривљеног АА и на исто кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 1. у вези члана 280. став 2. у вези става 1. Кривичног законика (КЗ) и по налажењу Врховног суда, побијаним правноснажним пресудама није прекорачена оптужба, односно није повређен објективни ни субјективни идентитет оптужбе и пресуде. Ово имајући у виду да, у односу на окривљеног АА, постоји истоветност чињеничног описа радње извршења предметног кривичног дела из изреке пресуде са чињеничним описом радње дела датим у диспозитиву оптужног акта-оптужног предлога, те су битна обележја бића кривичног дела иста и у диспозитиву оптужног акта и у изреци пресуде, при чему се прекорачење оптужбе не може учинити разлозима пресуде, већ њеном изреком, што овде није случај, па су супротни наводи браниоца окривљеног АА оцењени као неосновани.

У поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног АА, адвокат Никола Јовановић, наводи да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, а која повреда се по наводима браниоца огледа у чињеници да из изведених доказа не произилази да је окривљени АА одговорно лице нити да је наступила последица која мора бити конкретна по имовину већег обима или опасност у односу на неодређени број лица.

Овакви наводи од стране Врховног суда оцењени су као неосновани и исти су истицани у жалби на првостепену пресуду и као такви су већ били предмет оцене

другостепеног суда, о чему је другостепени суд на страни 4 пасус 4, страни 5 пасус 5 и страни 6 пасус 1, а првостепени суд на страни 25 пасус 2 и страни 26 пасус 1 образложења пресуде, дао довољне и јасне разлоге, које овај суд прихвата и на исте упућује у смислу члана 491. став 2. ЗКП.

Бранилац окривљеног ББ, адвокат Миодраг Раданчић у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП јер дело за које се окривљени гони није кривично дело, а да је у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе примењен закон који се не може применити. По наводима браниоца, окривљени ББ оглашен је кривим да је извршио кривично дело непредузимање мера заштите на раду из члана 169. став 1. КЗ, а да одговорност овог лица не постоји, при чему је битно обележје овог кривичног дела могућност наступања опасности по живот или здравље запослених, а у конкретном случају наступила је тежа последица, која није прописана као законско обележје кривичног дела из члана 169. став 1. КЗ. Осим тога, бранилац наводи да није утврђено постојање узрочне везе између предузете радње (пропуштања) окривљеног и наступања теже последице, па је у конкретном случају евентуално реч о прекршају из члана 74. старог Закона о безбедности и здрављу на раду, нити су се стекла објективна обележја која се односе на радњу пропуштања да поступа у складу са одредбама члана 40. став 1. тачка 2), 4), 5), 6) и 7) старог Закона о безбедности и здравља на раду, ни субјективна обележја која се односе на постојање умишљаја код окривљеног. Осим тога бранилац указује да је кривично дело из члана 169. КЗ бланкетно дело, а да измене Закона о безбедности и здрављу на раду у члану 40. не садрже обавезе саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, већ одредбе којима је регулисано право запосленог да напусти радно место.

Овакви наводи од стране Врховног суда оцењени су као неосновани.

Одредбом члана 169. став 1. КЗ прописано је да кривично дело непредузимање мера заштите на раду чини лице одговорно за предузимање мера заштите на раду, које се свесно не придржава закона или других прописа или општих аката о мерама заштите на раду, услед чега може наступити опасност за живот или здравље запослених.

Сходно томе, за постојање овог кривичног дела потребно је да постоји могућност, односно да може наступити опасност, без обзира да ли је сама опасност и наступила, при чему само навођење конкретне последице не утиче на постојање кривичног дела чија последица се огледа у могућности наступања опасности за живот или здравље запослених. Дакле, сама чињеница да ли је наступила конкретна последица, није од значаја за постојање овог кривичног дела.

Осим тога, из списка предмета произлази да је окривљени ББ оглашен кривим да је извршио кривично дело непредузимање мера заштите на раду из члана 169. став 1. КЗ тако што је „у урачунљивом стању, свестан свога дела, забрањености истог и чије извршење је хтео, у својству лица одговорног за предузимање мера заштите на раду...свесно не придржавајући се закона или других прописа или општих аката о мерама заштите на раду, и поступајући супротно члану 40. став 1. тачка 2,4,5,6 и 7 Закона о безбедности и здрављу на раду и сачињеним актом о процени ризика од 09.09.2016. године...није предузео мере заштите у виду вршења контроле и давања савета послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад,

није организовао превентивна и периодична испитивања услова радне околине, није организовао превентивне и периодичне прегледе и проверу опреме за рад, није предлагао мере за побољшање услова рада на местима са повећаним ризиком и није свакодневно пратио и контролисао примену мера за безбедност и здравље запослених на раду код послодавца, па је услед његовог непоступања наступила опасност за здравље и живот оштећеног....који је дана 10.07.2020. године, радећи на машини за обраду дрвета...на којој нису биле примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду, задобио телесну повреду...“.

Како радња описана у изреци осуђујуће пресуде садржи сва објективна и субјективна обележја кривичног дела из члана 169. став 1. КЗ то су супротни наводи браниоца, да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, оцењени као неосновани. Нови Закон о безбедности и здрављу на раду, објављен у „Службеном Гласнику РС“ бр. 35/2023 од 29.04.2023. године, који је у примени од 07.05.2023. године, обавезе саветника односно сарадника за безбедност и здравље на раду, прописује у члану 50 (а не у члану 40 према раније важећем закону) па ова измена закона не искључује постојање овог кривичног дела. Из изреке првостепене пресуде произлази да је суд правилно радње описане у изреци подвео под тада важећи члан 40. Закона о безбедности и здрављу на раду (а које су прописане и сада важећим Законом о безбедности и здрављу на раду) и правилно је применио кривични закон када је радње окривљеног описане у изреци првостепене пресуде правно квалификовао као кривично дело из члана 169. став 1. КЗ, за које је окривљени и оптужен, па су оцењени као неосновани и наводи браниоца о учињеној повреди кривичног закона у смислу одредбе члана 439 тачка 2) ЗКП.

Бранилац окривљеног АА у преосталом делу поднетог захтева за заштиту законитости указује да је побијаним пресудама учињена повреда закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и наводи да је изрека пресуде противречна сама себи, а разлози пресуде су потпуно нејасни и противречни.

Како одредбом члана 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац сходно правима које има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због повреде закона из 438. став 2 тачка 2) ЗКП, то је Врховни суд у овом делу захтев браниоца окривљеног АА оценио као недозвољен.

Из напред наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 491. и 487. став 1. тачка 2) ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Мирољуб Томић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић